

gorenjski GLAS

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV KRAJN

Leto III. Št. 50-51

Kranj, 14. decembra 1950

Cena din 4-

Nedeljske volitve v nov Mestni ljudski odbor v Kranju so bile mogočna manifestacija strnjenosti množic okrog svoje oblasti

Kranj, 11. decembra. — Ze na predvečer volitev v nov mestni ljudski odbor, ki so bile prve, odkar je mesto dobilo značaj okraja, se je opazila močna razgibanost. Frontovci so pozno v noč krasili na vseh krajih volišča. Posebno lepo okrašena volišča so imeli na Primskovem, Planini in Struževem. Tudi na Rupi je bilo v tem pravo tekmovanje. V Struževem in na Rupi so bile nekatere volilne enote posebno praznično okrašene z gesli, zastavami in slikami naših voditeljev. Po vseh teh pripravah je bilo pričakovati, da se bo prihodnji dan tudi v volitve prinesel ta tekmovalni duh, katera mestna četrt bo prva izpolnila 100% svojo volivno dolžnost. To je bila menda tih napoved, ki pa se je v resnici izkazala v pravi luč naslednjem dan.

Nedelja. Po snegu in deževnem vremenu, ki je vladalo pred tem, je bil to prvi lep decemberski dan. Ze na vsezdaj zjutraj so po raznih četrtih odmevale zdaj iz te, zdaj iz one ulice budnice. Harmonike so pele vesele in poskočne melodije. Ljudje so se zbirali na ulicah in gručah, ko še zdavnaj ni bil dan. Vrste pred volišči. Razposajen in vesel smeh se je mešal v resne pogovore. Mladina je radostna in šegava v medsebojnih pomenkih, saj hoče biti prva, ko se odpro volišča. Toda tudi ostali frontovci nečelo zaostajati. Važno se pomenujejo, koga bodo volili, kakšen naj bo novi mestni odbor, sploh imajo veliko vero v to, da so te volitve silno važne, ker odločajo o novi upravi mesta, ki je zaslužilo, da ima veliko bodočnost. Vse to in še mnogo skupinskih povork, ki so s pesmijo in harmoniko prihajali pred volišča, je bilo opaziti v zgodnjem nedeljskem jutru, ko so se ob 5-tih odprla volišča. Po vsem mestu pa so še zvočniki prinašali k temu svoj delež z oddajo partizanskih in narodnih pesmi in ustvarjali svečano razpoloženje.

Kranj je v nedeljo res volil kot še nikdar prej. Med prvimi volilci so bili delavci tovarni Iskra, Tiskanine, Save, IBI in predilnice Inteksa, ki so takoj po opravljenih volitvah odšli na delo. Delali so v počastitev volitev. Rezultati prve ure volitev so dali slutiti da bo velika borba med posameznimi volilnimi enotami, kdo bo prej zaključil volitve. Tekmovanje je začelo. Ob šestih ima 27 volilna enota na Rupi vodstvo s 44.5% udeležbo, sledi 40 volilna enota, mlekarna v Cirčah 40%, v Gorenjah na Primskovem je 36%, a v 1. volilni enoti v Delavskem domu 33% udeležba volilcev. Ze v prihodnji uri ob sedmih ima prvenstvo 11 volilna enota v centru s 63.6%, tesno ji sledi 27., ki ima 62.3% in Gorenje s 57.1% udeležbe. Ze pred osmo uro pa je 27. volilna enota kot prva zaključila volitve s 100% udeležbo. Na tej enoti je izvoljen tov. Toporš Jernej, ki edini v mestu ni imel po želji vseh volilcev sokandidata.

Na Planini je ob 7.30 volil tudi zvezni poslanec in sekretar MK KPS v Kranju, tov. Brovč Andrej. Izrazil se je pohvalno nad okrašenim voliščem, delavnostjo komisije in živahnostjo na volišču. Četrta Planina je celoti do te ure imela 35% udeležbo, v središčni četrti pa so imeli le 30% udeležbo.

Tekmovanje med mestnimi četrtimi za najboljše mesto je bilo od ure do ure vedno ostrejše. Skupno je v Kranju do devetih volilo 45% vseh volilnih upravičencev. Najboljša četrt je Rupa, kjer je tudi že 17. volilna enota, kjer je bil kandidat tova-

riš Balderman R., predsednik MLO, končala kot druga volilna enota s 100% udeležbo.

Do desetih so nova volišča javljala 100% uspeh udeležbe in zaključek volitev: Gorenje na Primskovem, 2. volilna enota v Centru, na Rupi 24. in 25. volilna enota in na Struževem volišče v Zadružnem domu. Tudi na Primskovem je 44. volilna enota v tem času končala volitve. V vsem ima mestna četrt Primskovo do tega časa 70% udeležbo, zaostaja pa četrt Stražišče, kjer so do te ure volili le 54%. Vodi še vedno mestna četrt Rupe, kjer je po deseti uri

Maršal Josip Broz Tito.
vrhovni komandant naše slavne armade

volilo že 98% volilcev, sledi Stružev, Planina in Center.

Ob enajstih dopoldne je mestna četrt Rupa, ki ima 11 volilnih enot imela skoraj 100% udeležbo na volitvah. In od 1325 volilcev le še 4 glasovi manjkajo do popolne udeležbe. Tudi v Struževem, kjer so imeli 3 volilne enote so do pol dvanajstih zaključili volitve s 100% udeležbo. Na tretjem mestu je četrt Planine, ki ima v tem času 93% volilnih upravičencev, ki so že izpolnili svojo volivno dolžnost. Na terenu središča je do enajstih volilo 81% volilnih upravičencev, na Primskovem 82 odstotkov, a v Stražišču je volilo 1758 volilcev ali 67% volilnih upravičencev.

Do 14. ure so volilni rezultati za mestni ljudski odbor v Kranju bili sledeči: četrt Stružev je volil do 12. ure 100%, kmalu za tem so končali na vsej četrti Rupe, četrt središča je volila do 2. ure popoldne 99%, Planina 98.5%, Primskovo 96.4, a Stražišče 85%. Skupno je v celem Kranju do tega časa znašal 96% volilnih upravičencev, ki so že izpolnili svojo volivno dolžnost.

Volište so končali ob 5. uri popoldne s končnim rezultatom: od 10.000 volilcev jih je volilo 9.270 ali 93.1%. Od tega števila je 8.826 volilcev ali 97.1% glasovalo za kandidate Osvobodilne fronte in le 260 glasov ali 2.9% je dobila črna skrinjica, kar je dokaz, da so se Kranjčani zavedali važnosti teh volitev v novi mestni ljudski odbor.

Mnogo primerov, da so prav najstarejši prvi prišli na volišča kot na primer 91 letni Podgornik Franc, Mežnarjeva mama iz Smarjetne gore, Stuparjeva mama iz Primskovega itd., ki so vsi volili že ob petih zjutraj, jasno pričajo, da so naši ljudje pravilno ocenili pomen teh volitev.

Vojška - ljudstvo - Partija - Tito - to je zdaj eno in isto

- Devet let Jugoslovanske armade

22. decembra mineva devet let, odkar je bila po sklepu Centralnega komiteja Komunistične Partije Jugoslavije ustanovljena naša I. proletarska brigada, prva regularna enota naše vojske. Narodi naše socialistične domovine praznimo vsako leto ta dan kot dan ustanovitve svoje oborožene sile.

Naša I. proletarska brigada je bila ustanovljena v dneh, ko je Evropa ječala pod najtežjim jarmom fašistične soldateske. Hitlerjeve in Musolinijeve tolpe in tolpe njunih satelitov so stale pred vratiti Moskev in Leningrad. Hkrati pa se je v teh dneh razplamela ljudska vstaja jugoslovanskih narodov, ki so se junaško borili v srcu podjarmljene Evrope ne le za svojo, marveč tudi za svobodo vsega naprednega človeštva. To so bili dnevi nadčloveških naporov in srditih bojev naših narodov proti fašističnim osvajalcem, ki so hoteli podjarmiti naše narode ter uničiti borbenega in svobodoljubnega duha, ki sta jim ga večila naša slavna Partija ter naš voditelj in učitelj tovariš Tito.

Sklep vodstva Komunistične Partije Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu, o ustanovitvi I. proletarske brigade je bil revolucionaren, daljnovid in zgodovinsko utemljen, ker je ustrezal takratnemu vojno-političnemu položaju v svetu, razmahu in moči narodno-osvobodilnega gibanja pri nas, kakor tudi prizadevanju, da bi vse sile ljudstva vključil v borbo za čim hitrejše uničenje fašizma, za čim učinkovitejšo pomoč Rdeči armadi, ki je nosila glavno breme vojne, torej v borbo za čim hitrejšo osvoboditev naših narodov.

Ustanovitev I. proletarske brigade, prve regularne enote naše vojske, očitno kaže, da je naša Partija že takrat ubrala, kakor je reklo tovariš Tito v referatu na V. Kongresu KPJ, „pravilno pot ustanavljanja regularnih vojaških enot“ to je, da je ustanovila Narodno-osvobodilno vojsko, s posredovanjem, katero je lahko že med vojno reševala ne le vprašanje uspešne borbe proti okupatorjem, marveč tudi vprašanje oblasti — vprašanje zmage nad reakcijo, vprašanje ustanovitve nove Jugoslavije.

To očitno dokazuje, da so se naš delavski razred in naši narodi pod vodstvom svoje Partije in tovariša Tita dosledno ravnavali po naukah märksizma - leninizma, ki nas uči, da delavski razred ne more revolucionarno spremeniti družbenega reda in se obdržati na oblasti, če ne organizira novih revolucionarnih sil, ki bodo trdna opora v revoluciji priborjenih zmag. Doslednemu revolucionarnemu stališču vodstva naša Partija je treba pripisati, da je naša dežela edina med deželami okupirane Evrope v drugi svetovni vojni izkoristila ugodni vojno-politični položaj in izšla iz vojne z organizirano revolucionarno oblastjo in revolucionarno vojsko. To je bila posledica priprav borbe, ki jo je naša Partija bila v bivši monarhistični Jugoslaviji.

Partija in tovariš Tito sta razvijala in kreplila uporniške sile, konkretno partizanske odrede, po vsej deželi in vedno o pravem času ukrenila vse potrebno, da se je oborožena borba proti okupatorju kar najbolj razširila, da je bila kar najbolj odločna in organizirana. Uporniškim silam sta dajala nove organizacijske oblike in naloge.

Kot zlata nit se je Partija vpletla v tkivo vojske, njene organizacije so ideološko in politično zajele in zajemale pod svojo zastavo slehernega pripadnika vojske, od ustanovitve prvih partizanskih odredov do danes. Zato je bila naša vojska v ljudski vstaji ne le vojaška, marveč tudi

Danes so volilci mesta Kranja s svojo lastno voljo odločili, kdo jih bo zastopal v naši ljudski oblasti in so obenem to dolžnost v ogromni večini zaupali kandidatom Osvobodilne fronte, ki je iz teh volitev izšla strnjena in enota kot malokdaj po prej. Pa še en pomen imajo včerajšnje volitve. Danes ko v različnih državah, posebno informbirojevskih, besni vojna propagadna, ko se krepi in veča birokratsko policijski režim, pristopamo mi k decentralizaciji in demokratizaciji naše ljudske oblasti. To je prav gotovo porok, da stojimo trdno v borbi za resničen mir.

velika politična sila, ki je aktivizirala ljudske množice za oboroženo borbo, tolmačila in pojasnjevala linijo in smotre narodno-osvobodilne borbe ter pomen nove ljudske oblasti v borbi za novo Jugoslavijo.

Prav zato, ker se je gradila pod vodstvom KPJ, je lahko naša vojska v II. svetovni vojni od leta 1941—1945 vzdržala velikanske napore, prispevala dragocen delček k skupni borbi svobodoljubnih narodov proti fašizmu in izpolnila svojo internacionalistično dolžnost do prve dežele socializma, ne z ljubeznivimi izjavami, temveč s puško v roki in krvjo najboljših sinov.

Dobrih pet povojskih let, so za našo vojsko leta okrepitev in vsestranskega izpolnjevanja na strokovnem, vojaškem in ideološko-političnem področju. Organizacije, planiranje in vodstva čet so se naši kadri lotili z veliko vremena in odločnostjo, ker se zavedajo, da bodo samo tako, kakor doslej opravili zaupanje naših narodov.

Zdaj, v nadčloveških naporih, v odločilni bitki za zgraditev socializma na naši deželi, posvečajo naši narodi in Partija razvoju in graditvi naše vojske veliko pozornost. V petletnem planu razvoja našega narodnega gospodarstva je težišča na zgraditvi težke industrije, vemo pa, da je lastna težka industrija glavni pogoj za zgraditev in uporavitev močne vojske. V boju za industrializacijo in elektrifikacijo naše dežele so naši delovni ljudje že zdaj ustvarili potrebne pogoje, da bo naša vojska preskrbljena z najmodernejšim orožjem, ki so ga konstruirali naši domači konstruktorji in, ki je bilo izdelano v naših tovarnah, iz naših lastnih surovin. To je še en dokaz, da so se voditelji VKP(b) v svojih naklepih tudi tokrat zmotili, ko so mislili, da bo ostala naša vojska brez orožja, ker so nam nihali dobavljati vojne potrebščine. Herojstvo in uspehi, ki jih dosega naš delavski razred dan na dan v industrializaciji naše dežele, dovolj preprljivo dokazujo, da bo Titov prvi petletni plan zmagoval izpolnjen. Zgradili bomo novo ekonomiko naše domovine, s tem pa se bo povečala tudi njena obrambna moč. To bo nova zmaga našega velikega dela in dokaz, da je naša pot pravilna vojska preskrbljena z najmodernejšim orožjem, ki so ga konstruirali naši domači konstruktorji in, ki je bilo izdelano v naših tovarnah, iz naših lastnih surovin. To je še en dokaz, da so se voditelji VKP(b) v svojih naklepih tudi tokrat zmotili, ko so mislili, da bo ostala naša vojska brez orožja, ker so nam nihali dobavljati vojne potrebščine. Herojstvo in uspehi, ki jih dosega naš delavski razred dan na dan v industrializaciji naše dežele, dovolj preprljivo dokazujo, da bo Titov prvi petletni plan zmagoval izpolnjen. Zgradili bomo novo ekonomiko naše domovine, s tem pa se bo povečala tudi njena obrambna moč. To bo nova zmaga našega velikega dela in dokaz, da je naša pot pravilna vojska preskrbljena z najmodernejšim orožjem, ki so ga konstruirali naši domači konstruktorji in, ki je bilo izdelano v naših tovarnah, iz naših lastnih surovin. To je še en dokaz, da so se voditelji VKP(b) v svojih naklepih tudi tokrat zmotili, ko so mislili, da bo ostala naša vojska brez orožja, ker so nam nihali dobavljati vojne potrebščine. Herojstvo in uspehi, ki jih dosega naš delavski razred dan na dan v industrializaciji naše dežele, dovolj preprljivo dokazujo, da bo Titov prvi petletni plan zmagoval izpolnjen. Zgradili bomo novo ekonomiko naše domovine, s tem pa se bo povečala tudi njena obrambna moč. To bo nova zmaga našega velikega dela in dokaz, da je naša pot pravilna vojska preskrbljena z najmodernejšim orožjem, ki so ga konstruirali naši domači konstruktorji in, ki je bilo izdelano v naših tovarnah, iz naših lastnih surovin. To je še en dokaz, da so se voditelji VKP(b) v svojih naklepih tudi tokrat zmotili, ko so mislili, da bo ostala naša vojska brez orožja, ker so nam nihali dobavljati vojne potrebščine. Herojstvo in uspehi, ki jih dosega naš delavski razred dan na dan v industrializaciji naše dežele, dovolj preprljivo dokazujo, da bo Titov prvi petletni plan zmagoval izpolnjen. Zgradili bomo novo ekonomiko naše domovine, s tem pa se bo povečala tudi njena obrambna moč. To bo nova zmaga našega velikega dela in dokaz, da je naša pot pravilna vojska preskrbljena z najmodernejšim orožjem, ki so ga konstruirali naši domači konstruktorji in, ki je bilo izdelano v naših tovarnah, iz naših lastnih surovin. To je še en dokaz, da so se voditelji VKP(b) v svojih naklepih tudi tokrat zmotili, ko so mislili, da bo ostala naša vojska brez orožja, ker so nam nihali dobavljati vojne potrebščine. Herojstvo in uspehi, ki jih dosega naš delavski razred dan na dan v industrializaciji naše dežele, dovolj preprljivo dokazujo, da bo Titov prvi petletni plan zmagoval izpolnjen. Zgradili bomo novo ekonomiko naše domovine, s tem pa se bo povečala tudi njena obrambna moč. To bo nova zmaga našega velikega dela in dokaz, da je naša pot pravilna vojska preskrbljena z najmodernejšim orožjem, ki so ga konstruirali naši domači konstruktorji in, ki je bilo izdelano v naših tovarnah, iz naših lastnih surovin. To je še en dokaz, da so se voditelji VKP(b) v svojih naklepih tudi tokrat zmotili, ko so mislili, da bo ostala naša vojska brez orožja, ker so nam nihali dobavljati vojne potrebščine. Herojstvo in uspehi, ki jih dosega naš delavski razred dan na dan v industrializaciji naše dežele, dovolj preprljivo dokazujo, da bo Titov prvi petletni plan zmagoval izpolnjen. Zgradili bomo novo ekonomiko naše domovine, s tem pa se bo povečala tudi njena obrambna moč. To bo nova zmaga našega velikega dela in dokaz, da je naša pot pravilna vojska preskrbljena z najmodernejšim orožjem, ki so ga konstruirali naši domači konstruktorji in, ki je bilo izdelano v naših tovarnah, iz naših lastnih surovin. To je še en dokaz, da so se voditelji VKP(b) v svojih naklepih tudi tokrat zmotili, ko so mislili, da bo ostala naša vojska brez orožja, ker so nam nihali dobavljati vojne potrebščine. Herojstvo in uspehi, ki jih dosega naš delavski razred dan na dan v industrializaciji naše dežele, dovolj preprljivo dokazujo, da bo Titov prvi petletni plan zmagoval izpolnjen. Zgradili bomo novo ekonomiko naše domovine, s tem pa se bo povečala tudi njena obrambna moč. To bo nova zmaga našega velikega dela in dokaz, da je naša pot pravilna vojska preskrbljena z najmodernejšim orožjem, ki so ga konstruirali naši domači konstruktorji in, ki je bilo izdelano v naših tovarnah, iz naših lastnih surovin. To je še en dokaz, da so se voditelji VKP(b) v svojih naklepih tudi tokrat zmotili, ko so mislili, da bo ostala naša vojska brez orožja, ker so nam nihali dobavljati vojne potrebščine. Herojstvo in uspehi, ki jih dosega naš delavski razred dan na dan v industrializaciji naše dežele, dovolj preprljivo dokazujo, da bo Titov prvi petletni plan zmagoval izpolnjen. Zgradili bomo novo ekonomiko naše domovine, s tem pa se bo povečala tudi njena obrambna moč. To bo nova zm

Nezadostna pripravljenost terena je prišla do izraza pri volitvah v OLO Kranj-okolica

Nedeljske volitve v okrajne ljudske obdore so na področju Kranj-okolica doobile nezadostno sliko o pripravljenosti naših množic na te volitve. Vse premašo kot izgleda je bilo predvolivnih zborovanj in sestankov in še če so ta bila, so bila preveč splošna in nedovoljno izčrpna, da bi v pravi luči našim delovnim kmetom prikazala velik pomen volitev v okrajni ljudski odbor. Da je temu tako, se vidi iz tega, ker so komaj v polovici volilnih enot imeli sokandidate, medtem ko je več kot 40 volivnih enot imelo samo eno listo. Le tako je mogoče razlagati precej slab odziv pri nedeljskih volitvah, ki so izpadle mnogo slabše kot katerikoli doslej. Od okroglo 39.000 volivcev v Kranju-okolici se je volile udeležilo le okroglo 27.000 volivcev ali 80%. Od tega je 23.806 volivcev ali 89% oddalo svoj glas za kandidate OF, a ostalih 11% je padlo v črno skrinjico. Vsega tega ne bi bilo, da je bilo več aktivizacije terena, ki bi volivce pravočasno seznanila z vsemi perečimi vprašanji naše gospodarske problematike in zunanje-političnim stanjem, kar naše ljudi vendar močno zanima.

Prav lepi rezultati pri nedeljski udeležbi volitev so izkazali kraji, kjer so se na volitve od vseh najbolje pripravili. Tako je med drugim partizanska vasica Gozd

že do pol devetih dopoldne s 100% udeležbo končala volitve, ob dveh popoldne so končali volitve na Jezerskem, a ob štirih pri Sv. Ani nad Tržičem. Dobro so se izkazali tudi v Naklem, kjer so zaključili volitve z 99.5%-no udeležbo. V Tržiču so končane po vseh volivnih enotah volitve z 95.4%-no udeležbo, dočim ima Škofja Loka komaj 90%-no udeležbo. Dobra so bila volišča v Dupljah, Križah, Zelenjnikih, Zalilogu, Predosljah, Goričah, Trsteniku, dočim so zaostajali v tem v Preddvoru, Žabnici in Žireh. Najslabše volivne enote pa so se izkazale v Brnikih, Cerkljah, Trbojah, Vogljah, Trati, Gorenji vasi in Poljanah. Vsekakor bo tem krajem potrebno posvetiti več pažnje in najti vzroke kje leži krivda, da je bila njihova udeležba med najslabšimi. Res je, da je vladalo na področju Kranja-okolice precej težko stanje glede močno zasneženih poti, kar se pa v glavnem nanaša na hribovite predele, pri čemer ravno naštetni niso prizadeti. Ugotoviti moramo, da je kljub temu velika večina delovnih kmetov prišla na volišča in pri tem z večino glasovala za kandidate Osvobodilne fronte, ki bodo moralni v bodoče utrditi to svoje zaupanje in približati ljudskim množicam našo ljudsko oblast.

Kako poteka borba za izpolnitev letnega piana v LIP-u

Tekmovanje v počastitev 10-letnice OF, prevedba delavcev in še kaj

Vsa podjetja vodijo v zadnjih mesecih hudo bitko za izpolnitev svojih planskih nalog. Tako tudi lesno industrijsko podj. za Kranj-okoško, kjer je borba posebno ostra v izpolnitvi planov izvoza. Dejansko je delo v lesno industrijskem področju mnogo težje kot kjerkoli drugje, saj se je treba boriti z vsemi mogočimi neprilikami, kakor je slabo vreme, pomanjkanje vozniških kamionov itd.

Kljub temu pa je v splošnem plan poska dosežen 108%. Slabše je s spravilom lesa, v čemer je plan dosežen le 76% in v oddaji lesa z 79%. Vprašali smo ravnatelja podjetja tov. Puharja v čem so težave in ali bo plan tudi v tem pravočasno dosežen. Tudi to nam je pojasnil. Rekel je:

— Da je spravljanje lesa toliko zaostalo za posekom je velik vzrok v vremenskih neprilikah, ki so vladale v zadnjih mesecih, posebno v novembру. Stalno deževje je razmočilo vse gozdne poti, tako, da konji že niso mogli sploh več na vožnje. Voda je celo raztrgala cesto v Podstičju, da je bil dostop kamionom do lesa celih petnajst dni zaprt. Take težave so ovirale spravilo lesa iz gozdov. Pri tem pa moramo upoštevati še naš alpski teren, ki za spravilo lesa zahteva zimsko dobo, to se pravi debel sneg. Tedaj se les ugodno spušča po rižah in drčah. —

— Kje so še težave pri lesni industriji?

V pomanjkanju sena. Imamo 74 konj, a nikake zaloge hrane. Skoraj za vsak dan sproti ga moramo iskatki po vseh ter s tem obremenjevati kamione, katerih že itak primanjkuje. Plan žagarije pa je dosegel kljub pomanjkanju hlodovine z 89 odstotki. Spravilo se bo sedaj oživel. Zapadel je sneg. Želeti je samo še zmrzline, pa bo šlo. Bati se je samo deževja, ki bi zaprl pot voznikom. Ce pa bo pritisnil nraz, bo treba nujno pritisniti z mobilizacijo konj, saj sedaj kmetje nimajo kaj delati. —

— Kako pa jé s planom izvoza? —

— Ta je najavažnejši. Do zdaj smo ga izpolnili 80%. V tem mesecu bo še huda z odpromo za izvoz v rezanem lesu, kot v celulozi in jamskem lesu. Ce bi bilo vreme ugodno, bi se plan izvoza gotovo dosegel, saj so se gozdne manipulacije obvezale izročiti 7.000 m³ hlodovine na žage in 2.900 m³ jamskega in celuloznega lesa za izvoz. Zadržušči v privatni sektor pa bo poleg svojih žag dal le 800 m³ hlodov in 700 m³ jamskega in celuloznega lesa, čeprav imajo zadruge nekako prav tolitske zaloge lesa v gozdovih kot lesno industrijsko podjetje. —

— Kolikor nam je znano je bilo vaše podjetje med prvimi, ki je sprejelo 6-mesечно tekmovanje med svojimi obrati v počastitev 10-letnice OF. Kakšni so uspehi na tem? —

— Menim, da nismo med zadnjimi. Gozdne manipulacije so se obvezale vsako drugo nedeljo spraviti hlodovino na žage. Pri tem se prav resno izkažeta gozdna manipulacija Tržič in Jezersko. V počastitev 29. novembra so še posebej vozili

v nedeljo 26. in v četrtek 30. novembra. Le gozdna manipulacija v Škofji Loki zaostaja v tem tekmovanju. Tudi žage so v novembetu rezale vsaka po dve nedelji, le Škofja Loka je delala samo eno nedeljo. V tem tekmovanju se je posebno izkazal kolektiv žage v Kokrici, ki je s prostovoljnim delom sam napravil nov betonski strop nad turbino ter napeljal vodovod na žago 240 m daleč. Poleg tega pa še vse nedelje neprestano obratuje. S tem tekmovanjem so naši obrati močno dvignili proizvodnjo in v tem je velik uspeh tega tekmovanja. —

— Kako pa s prevedbo delavcev v lesni industriji?

— Težko gre, ker so ljudje raztreseni po hostah. Lažje je na žagah, kjer bo prevedba do 10. decembra končana. Tudi gozdna manipulacija Jezersko se je s prevedbo dobro izkazala, saj je že zaključila svoje delo. Slabše pa je na manipulacijah

Delovni sklepi sprejeti na I. zasedanju novoizvoljenega zbora OF kranjskega okoliškega okraja

V zadnjem številki smo poročali o poteku I. zasedanja novoizvoljenega zbora OF za Kranj-okoško, a zdaj objavljamo njih delovne sklepe, ki se glase:

Po kritičnem pregledu sedanjega dela, pomanjkljivosti in napak v delu frontnih organizacij in na podlagi diskusije o bodočih nalogah so bili sprejeti sledeči delovni sklepi:

1. Organizacijska utrditev vaših odborov OF, pravilna razdelitev dela.

2. V delo Fronte pritegniti vse množice organizacije, ki bodo v trdnem sodelovanju s KLO, Fronta pa mora biti pri izvajaju vseh gospodarskih nalog nosilec in tolmač politične in gospodarske perspektive.

3. Vse naloge in vprašanja je treba reševati na zborih volivcev ali sestankih članov Fronte, ne pa kampanjsko in tako, da pri tem sodelujejo samo poedinci.

4. Večjo pažnjo je treba posvečati dobrim pripravi množičnih sestankov članov Fronte in nuditi vso pomoč pri izvedbi zborov volivcev.

5. Nove člane OF bomo črpali predvsem iz vrst poštenih delovnih kmetov, delav-

cev, ljudske inteligence, posebno pa iz vrst delovne mladine.

6. Na podeželju bomo mladino vključevali v kulturno-prosvetno delo, skrbeli za njen ideološki dvig ter jo s tem odvračali od slabih navad, odgovarjali vplivu mišljic in zastarelih nazorov.

7. Fronta bo z aktivnim sodelovanjem pri organizaciji izobraževalnih tečajev, predavanj LU in podobnim skrbeli za gospodarski in kulturni dvig najširših plasti delovnih množic.

8. V okviru Fronte se bo poživilo delo pri gradnji zadružnih domov ter vse akcije političnega in gospodarskega značaja.

9. Vse nedelovne člane, ki jim je Fronta krinka za vnašanje sovražne dejavnosti v frontne vrste, bomo nepopustljivo izključili.

10. Organizaciji krajevnih pionirskev sestavov bomo pomagali s tem, da bomo skrbeli za njeno pravilno organizacijsko obliko in primerno vsebino v zvezi z interesnimi krožki.

11. V zvezi s centralizacijo državne uprave mora Fronta okrepliti svojo dejavnost na terenu, svoje člane pa zainteresirati za izpolnjevanje važnih nalog.

12. Fronta naj bo pravilen tolmač vseh političnih in gospodarskih dogodkov, kot n. pr. pomoč Zapada v zvezi s sušo itd.

13. S tem bo pomagala pri utrditvi že obstoječih KDZ, pri utanovitvi novih, proti špekulantom in razbijačem pa bo vodila najostrejšo borbo.

14. Fronta naj skrbti, da bo delo ljudske inspekcije na vasi v smeri razkrinkavanja špekulantov in zaviračev, ki sabotirajo v gospodarskem in političnem pogledu gradnjo socializma.

Na koncu zasedanja zbora je izvoljen nov Izvršni odbor OF okoliškega okraja Kranj, v katerega so prišli tovariš Molek Jože, kot predsednik, Dobre Janko tajnik in člani: Babič Andrej, Naglič Peter, Kotovšek Mimi, Oman Franc, Bertoncelj Franc, Cerar Lovro, Sešek Bogomir, Verbič Franc, Mencinger Pavla, Roblek Jože in Hočevar Tine.

Že drugi delavec, ki je izpolnil petletko v tovarni

„Sava“

Tov.

Borovnica
Matija

Delavski svet v tovarni „Sava“ v Kranju je bil izvoljen med prvimi in sicer že v januarju letosnjega leta. Takrat člani delovnega kolektiva še niso bili dovolj seznanjeni z nalogami, ki jih mora reševati delavski svet, v katerega so izvolili ljudi, ki so se pokazali mladi, na drugi strani pa take, ki so bili že itak preobremenjeni z delom. Po novem letu, ko se bo volil nov delavski svet, bodo volili že z izkušnjami ljudi, ki imajo do tega pravo zanimanje in voljo do dela.

Delo v tovarni „Sava“ je razdeljeno na tri izmene. Težave v produkciji, ki so jih premagovali med letom niso bile majhne. Pomanjkanje kavčuka in velomantilov ter popravilo starih strojev, je bilo največja ovira rednemu izpolnjevanju plana, kar je imelo za posledico, da so delavci moralni izkoristiti dopust vsi naenkrat, medtem ko tovarna ni obratovala. Kljub vsem oviram se kolektiv vztrajno in s podvojeno silo bori za doseglo plana. Ko sem vprašal v tovarni tov. Borovnica Matijo, ki je drugi izpolnil petletko in dela v konfekciji avto plaščev kako mu gre delo, kakšen je njegov uspeh, je kratko odgovoril: „Gre. — Delamo kar se da.“ Ni se dal dosti motiti, vsaka minutu mu je dragocena. Obljubil je, da bo petletni plan izpolnil do praznika 29. novembra

svojo obljubo pa je opravil pet dni pred rokom. Za požrtvovalno delo je bil nagradjen po sklepu upravnega odbora s 4.000 din nagrade. Tov. Borovnica dela v sindikatu in je član tovarniškega pododbora. Uspehi teh naših udarnikov so toliko večji, ker so vse norme postavljene izključno na zmogljivost stroja. Kljub temu pa je stalno presegal normo povprečno za 25% in to strogo postavljeno, tehnično normo.

Za prevedbo delavcev v nazive, ki je bila zaključena 20. novembra, je bilo od strani delavstva živo zanimanje. Od približno 40 pritožb je rešila večino tovarniške komisija, le okrog 10–15 je bilo odposlanih na pritožbeno komisijo. Tovarna gumijastih izdelkov „Sava“ v Kranju bi predčasno izpolnila plan, da niso čakali na gumijevje tvarino, ki prihaja od zunaj.

Tržički usnjariji niso kar tako!

V TOVARNI „RUNO“ SO IZPOLNILI LETNI PLAN

Iz dneva v dan čitamo o vedno novih zmagačih naših delovnih kolektivov. Prav v začetku zadnjega meseca v tem letu so se tem kolektivom pridružili tržički usnjariji.

Mnogo se je že pisalo o njih, toda zdaj se mi, da ne bo preveč zapisati še nekaj stavkov. Lahko je napisati poročilo. Kratko in z nekaj besedami opraviš vse, kar si misliš. Kar pa hočem ali vsaj poskušam napisati pa je to, da bodo bralec videli našega človeka takega kot je. Pa ne samo posamezniki, ampak kolektiv mora v besedi biti prikazan kot živa podoba, glejana z jasnimi očmi in notranjim čustvom samostojnega doživljjanja.

Runarji, tako jim pravijo vsi v bližnji okolici, so se v preteklih mesecih pošteno spoprijeli z ostalimi usnjariji v LR Sloveniji. Turnirski način tekmovanja ni bil

pomoč frontnih in drugih organizacij na področju lokalnega gospodarstva in komunalne dejavnosti, pomoč KDZ in sodelovanje z njimi, izvajanje sklepov GO OF Slovenije; borba proti špekulantom, poleg tega pa organizacijska krepitev osnovnih organizacij Fronte, ustanavljanje novih odborov po manjših vseh, pridobivanje novih članov, redno pobiranje članarine — to so glavne naloge Fronte v tem obdobju.

Za tekmovanje dopisnikov po gornjem je razpisano 20 nagrad in sicer: 3 po 2000 dinarjev, 3 po 1500 din, 5 po 1000 din, 9 po 500 din, ki jih bo IO OF ob koncu tekmovanja razdelil za najboljše prispevke.

Iahk, toda zavest, ki je delavce spremljala ni popustila. Brigade so se zagrizle v delo. V lužilnicu še nikoli ni bilo toliko dobre volje. Skoro nisi mogel ločiti, kdo bo pravzaprav več napravil. Vsak bi rešiljevanje na 5. strani!)

KULTURNI PREGLED

Nekaj misli ob stoletnici rojstva slovenskega slikarja Janeza Šubica

Koncem oktobra je poteklo 100 let, od kar se je rodil slikarju Stefanu Šubicu v Poljanah nad Škofjo Loko sin Janez. Oče Stefan je vodil v prvi polovici 19. stoletja solidno slikarsko delavnico, brez kakšnih velikih in naprednih umetniških stremljenj, boj takoj za domač in cerkvene potrebe: hišne podobe, zastave, znamenja, božji grobi in postaje, skratka vse, kar so potrebovali imovitejši sloji za reprezentanco svojega stanu.

In v tem okolju je doraščal in se razvijal mali Janez, vzljubil očetov poklic in vstopil že v rani mladosti v očetovo gnezdo čisto po starih cehovskih običajih — kot slikarski vajenec. Mešal je barve, čistil čopiče, mizaril in rezjal, prerasavai dela študije starih mojstrov, tako da je dokaj zdaj obvladal formalno plat slikarskega znanja. Razumljivo, da je nadobudnemu dečku postal vzdusje očetove delavnice kaj kmalu pretesno. No — in oče je razumel ta sinov nagon po širšem obzoru, pa ga je poslal k slikarju Janezu Wolfu v St. Vid nad Ljubljano v nadaljnje šolanje. Janez Wolf je tvoril za tisto dobo nekako kulturno središče za sebe. Namreč v slikarskem smislu. Nedaleč od Ljubljane, je bil več ali manj v stalnih stikih z vsemi strujami, ki so bile značilne za politični, duhovni in gospodarski razvoj takratnega slovenstva.

Bivanje pri Wolfu pa je mlademu Janezu Šubicu le še bolj podžalo hrepenevanje po tujini. To ni bil samo običaj za takratne slikarje. Bila je naravnost potreba, doživeti in spoznati čisto od bližu klasično deželo slikarske tradicije — Italijo. Italija je privabljala vsako leto na tisoče in tisoče slikarjev, iz vseh delov sveta, kjer jim je nudila kot en sam muzej 400 let vrhunskega ustvarjanja od renesanse, preko baroka in klasicizma do romantičnih struj prebijajočega se meščanstva.

Z 21 leti ga najdemo v Benetkah, kjer študira tri leta na akademiji. Nadaljnja 3 leta je prebil v Rimu in od te dobe ga srečujemo kot nemirnega romarja v tujih vele mestih, na Dunaju, v Pragi itd. Le priložnostna naročila ga začasno pripeljejo v domovino. Težko delo in nemirno življenje so mu zgodaj spodbili zdravje. Umrl je kot učitelj dekorativne umetnosti na umetno obrtnem muzeju v Kaiserlauternu — star 39 let. **To je bila v kratkem življenjska pot Janeza Šubica.** — 5 let mlajši od Janeza Šubica pa je bil njegov brat Jurij, ki je tudi postal znamenit slikar, ki je svojega brata po pomenu za razvoj našega slikarstva še prerastel. V zgodovini naše likovne umetnosti se je že ukoreninil običaj, da nikdar ne omenjamamo obeh bratov posamično, temveč ju poznamo pod skupnim imenom: brata Šubica.

Emile Zola:

Z MAGA

Prinašamo odlomek iz Zolajeve novele: „Napad na mlin“, ki jo je prevedel v slovenščino Viktor Jersnik. Prevajalec je od mladih let živel v Franciji, kjer je tudi končal vse študije; sedaj je profesor modernih jezikov na kranjski gimnaziji.

Ura je bila tri. Veliki črni oblaki so počasi pokrili nebo. Naznanjali so bližajočo se nevihto. To rumeno nebo, te bakrene cunje so izpremenile rokreško dolino, ki je v soncu tako vesela, v pravo jamo razbojnikov, polno sumljive sence. Pruski častnik se je zadovoljil s tem, da je dal zapreti Dominiku, ne da bi izjavil, kakšno usodo mu je namenil. Ze od poldneva je Francka umirala od groznega strahu. Kljub očetovemu prigovaranju ni hotela zapustiti dvorišča. Čakala je Francoze. Toda ure so potekale in noč je bila že blizu, zato je še bolj trpela, ker si je zdelo, da ves ta pridobljeni čas ne bo izpremenil strašnega razpleta.

Proti tretji uri pa so se Prusi jeli pripravljati za odhod. Za hip se je bil častnik kakor prejšnji dan z Dominikom zaprl v sobo. Francka je razumela, da se odloča o življenju mladeniča. Tedaj je sklenila roke in molila. Oče Merlier je ostal poleg nje nem in tog kakor vsi stari kmetje, ki se ne upirajo usodi.

„Oh, moj Bog! Oh, moj Bog!“ je jec-

To sta Janez in Jurij. Zato tudi nekaj besed o Juriju.

V začetku je Jurij hodil ista pota kot njegov brat Janez. To je bilo že v rodu: očetova delavnica kot nekaka vajeniška doba, nato šola pri Janezu Wolfu. Od tu dalje pa hodita oba brata precej svoja in različna pota. Jurija ne mika več Italija s svojimi uglašenimi akademskimi poti, ne, on hoče svojo pot, nekaj novega, nekaj kar šele nastaja. Odločil se je za Dunaj, kjer ostane 6 let na akademiji, nato prebiva nekaj časa v Atenah, kjer je poslikal Schliemannovo palačo. Od 1880 do 1890 pa prebiva največ v Parizu, kjer so si moderne slikarske struje znagnovito utirale pot v svet. Pariz je takrat predstavljal dejansko kulturno središče sveta. Vse kar je bilo naprednega in borbenega je vzrastlo v osrčju Pariza. Tu se je Jurij družil s predstavniki mlajšega, naprednjega rodu; ravno ta mednarodna družba ga je privedla bliže domačemu okolju. S čisto novim in širokim razgledom je prvič globlje prisluhnih našemu človeku in naši zemlji. Tako dobimo v risbi in slik priozore iz ljudskega življenja, krajine, kompozicije itd. Znamenit je njegov ciklus „Raja“ k Stritarjevim pesnitvam za dunajski Zvon. Naravnost prelomnica v našem slikarstvu pa je njegova slika: Pred lovom. Lovec ogleduje puško, skozi odprtia vrata pa lije polna sončna svetloba nanj. Slikanje svetlobe in zraka pa pomenja prvi veliki korak v moderno slikarstvo — v barvitost.

Kakor njegov brat Janez, se je prezgoval izčrpal tudi on. Sredi snovanja in dela ga je dohitela smrt v Rachswitzu pri Leipzigu. Star je bil komaj 35 let.

Klub različnih usmerjenosti obeh bratov, pa predstavlja njuno delo zaokroženo enoto. Janez si zamišlja svoje slike v duhu akademskega izročila, strogo idealistično in formalno. Jurij pa torej baročno realistično, sproščeno, že skoraj impresionistično. In kar je glavno: oba sta res naša in njo slovenskega jima ni bilo neznano.

Kadarkoli in kjerkoli se manifestira naša bogata likovna zakladnica, sta vedno in povsod tudi častno zastopana oba brata Šubica.

L. R.

Trije kulturni dogodki v Tržiču

Pretekli teden smo imeli v Tržiču kar tri kulturne prireditve. Po kulturni pomembnosti zavzema prvo mesto **proslava 150-letnice Prešernovega rojstva**, ki jo je priredila tržiška gimnazija v Cankarjevem domu in se z njim dostojno poklonila nesmrtnemu geniju. Po proslavi so gimnaziji ustanovili svoje dijaško kulturno umetniško društvo „Nove Pisance“ (imenovali so ga tako po prvem slovenskem pesniškem almanahu, ki ga je uredil Tržičan o. Damascen Deu). Izbrali so si odbor in vodje sekcijs, v katerih se namera-

Ijala Francka. — „Ubili ga bodo...“

Mlinar jo je potegnil k sebi in si jo posadil na kolena kakor otroka. Zdajci se je prikazal častnik, medtem ko sta za njim dva moža vodili Dominika.

„Nikoli, nikoli“, je kričal ta. „Pripravljen sem na smrt.“

„Dobro premislite“, je nadaljeval častnik. „Uslugo, ki mi jo odbijate, nam bo napravil kdo drug. Ponujam vam življenje, ker sem darežljiv... Gre samo za to, da nas skozi gozdove privedete v Montredon. Gotovo so poti do tja.“

Dominik ni več odgovarjal.

„Torej estajate trdovratni?“

„Ubijte me in končajmo s tem“, je odgovoril.

Francka ga je od daleč milo prosila s sklenjenimi rokami. Pozabila je vse, sestovala bi mu bila tudi podlost. Toda oče Merlier jo je prikel za roko, da Prusi ne bi videli njene blažne ženske kretnje.

„Prav ima“, je zamrmral, „bolje je umreti.“

Ceta, določena za izvršitev smrtne obsodbe je bila tu. Castnik je čakal, da se bo Dominik vdal. Se vedno je računal, da ga bo pregovoril. Nastala je tišina. Od daleč je bilo slišati silovito grmenje. Težka sopara je ležala kakor mora nad pokrajino. In v tej tišini je zadonel krik: „Francozi! Francozi!“

V resnici so bili oni. Na sauvalski cesti ob robu gozda je bilo razločiti vrsto redčih hlač. V mlinu je nastal izreden nemir. Pruski vojaki so tekali in zamoljko vzligli. Sicer pa ni padel še nobeden strel.

Odkritje spominskih plošč Juriju in Janezu Šubicu

V nedeljo 10. decembra so v Hotavljah, na nekdanjem domu Šubicov, takoj za tem pa v rojstnem kraju Jurija in Janeza Šubica v Poljanah, odkrili spominski plošči bratoma-umetnikoma. Po načrtu arhitekta Plečnika je Umetnostno-zgodovinsko društvo dalo izdelati plošči iz domačega poljanskega marmorja.

Z odkritjem je bilo združeno veliko slavlje, kateremu so prisostvovali domačini, kakor tudi predstavniki najvišjih kulturnih ustanov. Poljanski pevski zbor je s pesmijo pozdravil goste, z besedo pa tamkajšnji podpredsednik KLO tov. Gostenčič. Umetnostni zgodovinar Emilijan Cevc je orisal okolje, iz katerega sta izšla umetnika, posebej pa razvoj rezbarstva v Poljanski dolini, katerega zadnji večji predstavnik je bil njun oče Stefan. Njegovo delo je tov. Cevc podrobnejše prikazal. V imenu Zveze jugoslovenskih umetnikov je spregovoril Božidar Jakac, ki je v kratkem govoru poučaril, kako danes tudi v umetnosti upoštevamo vse pozitivne tradicije in na njih razvijamo sodobno umetnost.

Spominsko ploščo je odkril minister za znanost in kulturo LRS Boris Žiherl. V kratkem govoru se je najprej poklonil spomini bratov Šubicov in nato prikazal njune zasluge, zaradi katerih njuni imeni ne

važe udejstvovati ter napravili okvirni načrt dela za to šolsko leto. Ustanovitev društva je treba pozdraviti, ker bo brez dvoma pomagalo kulturno razgibati tržiško mladino, kar utegne tudi ugodno vplivati na njeno delo v šoli.

Po glasbeno-vzgojnem pomenu je bil izreden dogodek za Tržič koncert violinista Uroša Prevorška in opernega solista Rudolfa Franca, ki ga je za pričetek svojega dela priredila pretekli ponedeljek Ljudska univerza v Tržiču. Medtem, ko so doslej skoro vsi poskusi prirejanja te vrste prireditve zaradi majhnega odziva prebivalstva propadli, je to pot bila udeležba kar razveseljiva. Koncert je imel popoln uspeh. Poslušalce ni pritegnil le Francel s svojimi barvito in občuteno odpetimi pesmimi in opernimi arijami, temveč prav tako tudi Prevoršek s svojo virtuozeno igro. Oba je spremljala na klavirju Rajhova. Umetniški užitek, ki ga je poslušalem nudil ta koncert, je sprožil v Tržiču zanimanje tudi za glasbeno-umetniške prireditve in bo Ljudska univerza storila prav, če bo še in še vabilna v Tržič naše umetnike.

Prvi plod kulturno-umetniškega dela tržiškega SKUD-a v tej sezoni, ki je zajelo okrog 80 sodelavcev, pa je uprizoritev opere Radovana Gobca (detaki so njegovo ime zamolčali) „Planinska roža“. Zanimanje zanj je bilo med tržiškim prebivalstvom toliko, da so bile vstopnice za vse tri prve predstave na mah razprodane. Pritegnila jih nista le snov in melodiznost te glasbene komedije, temveč tudi

nastopajoči, ki so jim bile vloge zaupane. In v svojih pričakovanjih pri sobotni premieri ni bilo razočaranj. Od solistov so uspeli zlasti Slabetova, Rozman in Lupša, da je bil slednji igralsko nekoliko šibkejši. Igralsko dovršen lik gledališkega službe pa je podal Edi Končina. Zares kvaliteten je bil zbor in bi bilo škoda, če bi se po tem nastopu spet razpustil. Z glasovi, ki jih premore in nadaljnimi študijem bi se kot samostojna sekeija SKUD-a uvrstil med prve zbrane kulturno-umetniških društv v Sloveniji. Presenečenje je bil tudi zbor mladih balet s svojimi nastopi. Nova scenerija, ki si jo je oder omisil za prvo in tretje dejanje, je s svojo barvno polnostjo in plastičnostjo močno podprla vživljanje gledalcev v igro. Če prezremo nekatere pomanjkljivosti v izvedbi v operete in upoštevamo splošen vtis, ki ga je napravila na poslušalce, moramo le pohvaliti prizadevanja vseh sodelujočih, zlasti pa režiserja tov. Brejca, dirigenta tov. ing. Smolika, pevovedo tov. Slabeta ter našega baletnega mojstra tov. Eržena.

V Kranju so počastili Cankarjev spomin. Na dan 33-letnice Cankarjeve smrti 11. t. m. je Ljudska univerza v Kranju priredila v Prešernovem gledališču Cankarjeve večer. O Cankarju je govoril tov. Velenšček, prof., recitacije so izvajali člani MKUD-a „Ivan Zagar“, a glasbene točke učenci Glasbene šole v Kranju. Program je kar zadovoljil.

„Francozi, Francozi!“ je kričala Francka in ploskala. Bila je kakor nora. Ušla je iz očetovega objema in se smejala ter mahala z rokami. Naposled torej prihajajo in to v pravem času, saj je bil Dominik še tukaj čil in zdrav!

Ob strahovitem četnem ognju, ki je počil kakor strela tik njenih ušes, se je obrnila. Castnik je pravkar zamrmral:

„Predvsem uredimo to zadevo.“

Sam je porinil Dominika k zidu neke lope in zapovedal ogenj. Ko se je Francka obrnila, je bil Dominik že na tleh, prsimu je preluknjalo 12 krogel.

Ni zajokala, topa je obstala. Oči so ji postale brezizrazne. Sedela je pod topo, nekaj korakov od trupla. Gledala ga je, včasih je nedoločeno in otroče zamahnila z roko. Prusi so se polastili očeta Merlierja kot talca.

Nastal je hud boj. Castnik je hitro razpostavljal svoje može, ker je razumel, da se ne more umakniti, ne da bi bili uničeni. Veljalo je drago prodati svoje življenje. Sedaj so bili Prusi tisti, ki so branili mlin in Francozi so ga napadali. Strelijanje se je pričelo z nezaslišano silo. Pole ure ni prenehalo. Nato je bilo slišati ogljuščo pok in topovska krogla je raztresila glavno vejo stoltnega bresta. Francozi so imeli topove. Baterija, postavljena ravno nad jarkom, v katerem je bil skrit Dominik, je pometala glavno rokreško cesto. Borba odslej naprej ne bo dolga.

Ah, ubogi mlin! Krogle so ga popolnoma prebile. Odneslo je polovico strehe. Zru-

šilo se je dvoje zidov. Toda posebno ob Morelli je bilo razdejanje obupno. Bršljan, ki ga je odtrgal od razrušenega zidovja, je visel kakor tunje. Reka je odnašala vse vrste razbitin in skozi luknjo v zidu je bilo videti Franckino sobo z njeno posteljo, okoli katere so bili skrbno spuščeni beli zastori. Udar na udar, staro kolo sta zadel dve krogli in zaječalo je poslednjič. Lopatice so padle v vodo in ogrodje se je razpletelo. Duša veslega mlina je izdihnila. Nato so naskočili Francozi. Nastala je srdita borba moža proti možu. Pod rjava redčim nebom se je razbojniška dolina polnila z mrljami. Prostrani travniki so na videz podivljali s svojimi velikimi drevesi in s svojimi zastori iz topov, ki so nenehali senco nanje. Na desni in na levih so bili gozdovi kakor zidovje cirkusa, ki je zapiral borce, medtem ko so studenti, vodnjeni in potoki ih te šumeli v preplahu pokrajine. Pod topo se Francka ni ganila. Cepela je nasproti Dominikovega trupla. Očeta Merlierja je pravkar zadel krogla, ki je priletela od nekog. In ko so bili Prusi uničeni in je mlin gorel, je francoski stotnik prvi stopil na dvorišče. Od začetka vojne je bil to edini uspeh, ki ga je dosegel. Tako se je ves v ognju ponosno zravnal smejal s svojim prijaznim obrazom lepega konjenika. In ko je opazil Francko topo med truploma moža in očeta, sredi kadečih se razvalin mlina, jo je dvorljivo pozdravil s svojo sabljo in zapobil:

„Zmagal! Zmagal!“

Izobraževalni tečaji so jedro kulturno prosvetnega dela na naši vasi

Ze tri meseca razpravljamo o izobraževanju našega podeželskega prebivalstva, ki naj bi v okviru bralnih krožkov, izobraževalnih tečajev in predavanj Ljudske Univerze v tesni zvezi s praktičnimi tečaji, izpopolnili svoje osnovno znanje.

V lanskem letu je bilo na področju Kranj-okolice 42 tečajev s 1.161 udeleženci, vendar so mnogi kraji izostali in niso imeli niti knjižnice tako urejene, da bi vsaj sami lahko doma z branjem izpopolnili svoje znanje. Tudi letos seveda ne bo uspeha, če se posamezne množične organizacije, prosvetna društva ter poverjeniki za prosveto in kmetijstvo pri krajevnih ljudskih odborih ne bodo v dovoljni meri pozanimali za organizacijo teh tečajev. Ni dosti, da se prepusti delo samemu šolskemu upravitelju, ki morda niti sam ni praviljen voditi delo, kot se to dogaja v Davči in Zalilogu, ali pa le preko šolskih otrok in pismenih razglasov vabijo prebivalstvo v tečaj, kot je to v Gorenji vasi, Velenovem in Martinj vrhu. V Zabnici, kjer je KDZ lani celo razbijala delo v tečaju in sama organizirala kmetijski tečaj.

Našim malim pripravljam radosten dan

V vseh šolskih okoliših, kot po posameznih okoliških vasicah, so se ljubitelji pionirjev zdržali z prireditvene odbore, ki skrbno pripravljajo material za pogostitve in za razvedrilo kulturne prireditve.

V najbolj oddaljeni vasici v Zabrdru zbirajo sladkarje za pogostitev pionirjev. Posamezni člani množičnih organizacij za ta dan pripravljajo pevske in glasbene priporočke, med katere se bodo tudi uvrstile mladinke. Tudi pionirčki sami ne zaostajajo. Saj hočejo svojo hvaležnost izkazati v uprizoritvi igre: „Skrateljčki“.

Prireditveni odbor v Dupljah skrbno zbirajo material za pogostitev najmlajših, medtem ko mladina skrbí za kulturno prireditve, v katero bo vključila uprizoritev pravljicne igre: „Sneguljčica“.

V Zabnici zbirajo denarna sredstva, da si bodo material lahko nakupili na prostem trgu ter takoj z dobrotami pogostili 100 predšolskih in 100 šolskih otrok, katerim bodo zaigrali igrico: „Aktivist“.

Na Trebiji pa se skrbno pripravljajo za organizacijo novoletne jelke žene, ki bodo uprizorile igro, da si bodo s tem zbrali potreben denar za nakup materiala.

Zenam na Trebiji sledijo žene v Šenčurju, ki so se obvezale, da hočejo svoje pionirčke same pogostiti in razvedriti za novo leto.

V Skofiji Loki je prireditveni odbor pri Mestnem odboru AFŽ, ki z vso vnemo pripravlja mladini gimnazije in pionirjev osnovne šole za 30. decembra prijeten dan. Svoje najmlajše cicibanke pa bodo razveselite na 31. decembra. Ožji odbor je sestavljen tudi na šolah samih, kjer pionirčke pripravljajo na ta dan. Veseli priporočki s pionirskega pravljicnega življe-

v katerega pa ni vključila mladino, so nezdrav pojav, kar je treba letos čimprej odpraviti. Treba je temeljiti prijemet, več prepričevanja in ustanavljanja različnih poljudnih oblik dela v tečajih, da se te, ti pravilno razvijejo. Za vzgled bi nam megli služiti kraji Trboje, Selca, Trstenik in Naklo, kjer se izobraževalni tečaji že vrše in je njihov obisk prav zadovoljiv. Iz tega se vidi, da tam, kjer so množične organizacije pravilno razumele potrebo po izobrazbi našega delovnega kmeta in mladine, da so resno začeli z delom, zato tudi uspeh ne izostaja. Ponekod so pritegnili prebivalstvo tudi k praktičnim tečajem, kot so to storili pri Sv. Ani, v Poljanah in Naklem, kjer imajo celo dva sporedna gostinska tečaja.

V zimskem času smo in sedaj je najprimernejši čas za izobraževalne tečaje, zato je nujno, da vse množične organizacije takoj začnejo z delom in omogočijo našemu ljudstvu dostop do potrebne izobrazbe.

Ziri, 1. decembra

Na praznik republike, 29. novembra je naša nova šolska zgradba prvič sprejela pod svojo streho štiri razrede osnovne šolske mladine. To je bil zgodovinski praznik cele žirovske doline, saj v Žireh ni bilo primernih šolskih prostorov še nikdar.

Nova šola sicer še ni dograjena. Izdelano je le pritliče, ker je bilo zelo nujno, da dobimo prostore za šolo. Zato so dokončno izdelali le I. trakt. V prihodnjem letu pa bo šola dokončno dograjena v toličku, da bo lahko sprejela tudi nižjo gimnazijo. S tem bo končno rešeno pereče vprašanje šolskih prostorov, ki je v Žireh aktuelno že več desetletij. Ko bo celotna stavba popolnoma dograjena, pa še ne bo delo popolnoma končano, ker je za res odgovarjajočo šolo, ki naj zadostí vsem zahtevam, potrebna še telovadnica, šolska kuhinja in kopalnica, kar je predvideno, da bo zgrajeno v sosednjem traktu. Za ta trakt pa še nimamo načrtov, ter najbrže par let še ne bo prišlo v poštev. Vendar pa je velik uspeh, da bodo šolski prostori res odgovarjali vsem zahtevam.

Velik praznik za naš kraj je bil 29. november. Proslave otvoritve se je udeležil tov. načelnik planske kom. pri ministrstvu za prosveto, Grgič, dalje načelnik za osnovno šolstvo pri ministrstvu za prosveto tov. Koncilija, dalje projektant šolske zgradbe tov. ing. Gašpari in referent za prosveto pri OLO Kranj-okolica tov. Baušek Dušan, ki je za volitve v okrajno skupščino dne 10. dec. letos naš kandidat, to je kandidat za volivni enoti Stara vas in Goročke.

Ob 14. uri se je zbrala v veži šole množica mladine in prebivalstva, ki se je udeležila otvoritve nove šole. Proslavo je otvoril pionirski zbor z državno himno. Nato je predsednik gradbenega odbora tovariš Mlinar Leander podal obširno poročilo o težavah, ki jih je bilo treba premagovati, da delo ni zaostajalo. Potrkat je bilo treba na mnoga vrata, biti često usiljiv, da smo dobili primeren material in potrebščine, da se je gradnja nadaljevala do tega, kot jo vidimo danes, ko jo izročamo v delno uporabo svojemu namenu. Poudaril je, da je naletel tudi na razumevanje pri nadrejenih forumih, ter tako tudi pomoč pri Planski komisiji OLO Kranj, kot pri ministrstvu za gradnje in ministrstvu za prosveto. Po svojem referatu je tov. predsednik gradbenega odbora izročil ključe nove šole upravitelju osnovne šole tov. Hribeniku.

Tov. upravitelj Hribenik je nato podal razvoj šole in borbo za odgovarjajoče prostore tekom 4 desetletij v Žireh. Šola v Žireh v preteklosti nikdar ni bila nameščena v šolskih prostorih, kot je omenil tov. upravitelj, pač pa najčešče po raznih mežnarijah. Tudi bivše šolsko poslopje je bilo le mežnarija in ni odgovarjalo šolskim potrebam. Po osvoboditvi pa smo imeli šolo nastanjeno v štirih privatnih zgradbah, ki so bile do 2 km nara-

a akcijo še niso zaključili. Trsteniku je obljubil pomoč Golnik, ki bo ob tej prilik obiskal pionirčke s palčki iz gozda.

Mnogo krajev se še pripravlja na ta dan, vendar vam vse ne moremo našteti. Upamo, da bodo tem delovnim krajem sledili tudi Zalilog, Martinj vrh, ki se nikakor ne more vživeti v misel, da bi bilo potrebno pionirčke za novo leto razveseliti in jim nuditi skromno pogostitev.

osigurali mestu dovolj električne energije, ki jo nujno rabi pri svojem naglem razvoju..."

In se in še bi pripovedovala. To je bremen z obraza, ki je začuden, ko vidí, da odhajam. Toliko je teh dojmov zaenkrat dovolj. Kajti rad bi skočil tudi malo drugam, poizvedel še kaj novega, zanimivega. Slutim, tega je še polno v tem življenjsko močnem, v novo življenje hitečem mestu.

Poslavljava se. Mali, ljubki obrazelj: je spet poln vetrine in prisrčne, preproste prijaznosti. Smehljaje me vabi:

„Pridite še! Takrat vam pokažem veste hitri napredek naše mlade industrije tudi na mestu.“

„Samo več časa si vzemite“, je rešla in mi pri tem poredno zažugala s prstom, „in ne boste takšni kot vihar. Komaj pride, že odide.“ Seveda sem to rad obljudil, če ne bi pač razčallil prijazno dekle, ki se mi je kar prikupilo. Bila je lep, nežen cvet sveže, kipeče mladosti.

Nekaj korakov vstran od strogega središča mesta, na vogalu križišča ulic, stoji lepa, dvonadstropna vila. V njej so ljudje, ki opravljajo od ranega jutra do pozne noči važen posel. Vrata vile so stalno odprta in razni ljudje hodijo ven in noter. Tu se zbirajo podatki o življenjski sili novega Skoplja.

To je poslopje glavnega odbora mestne organizacije Ljudske fronte. V tej sem zvedel več zanimivih stvari. Od teh vam

Nova šola v Žireh

zen. Pod takimi pogoji je seveda šolsko delo zelo težkočeno.

Nato je govoril še tov. načelnik za ljudsko šolstvo Koncilija. Poudaril je skrb ljudske oblasti za prosveto. Istočasno pa je pohvalil vztrajnost gradbenega odbora, množičnih organizacij in sindikata, da so toliko prispevali v delu, da se je šola zgradila. Kajti če bi ljudstvo samo ne bilo odločno zato, da se šola mora zgraditi, bi ne bilo nič. Ko pa oblast vidi, da se vse ljudstvo in množične organizacije žrtvujejo za nekaj, potem tudi oblast pomoči ne odreče.

Obširen referat je podal nato tov. Baušek Dušan, referent za prosveto pri OLO Kranj-okolica in naš kandidat za volitve 10. decembra. Poudaril je, da je vedno gledal na to, da kolikor je mogoče pomaga k našim naporom. Mnogo pa se imamo zahvaliti predsedniku planske komisije in pa gradbenemu odboru in vsem, ki so toliko prostovoljno žrtvovali, da se ta zamsel, zgraditev nove šole, res izpolni. „Sebo mnogo dela“, je poudaril, „predno se bo vse doseglo“. Kako gleda ljudska oblast na kulturni dvig in na šolstvo sploh, je najlepši primer to, da je v okraju Kranj-okolica od celega okrajnega proračuna namenjena samo za prosveto nad 25 milijonov, to je 48 odstotkov celotnega okrajnega proračuna. V ta znesek pa nišo všečte novogradnje, kot na primer ta šola, niti razni prispevki, ki jih daje KLO, temveč redni izdatki iz proračuna za tekoče prosvetne naloge in plače učiteljstvu.

Po končanih govorih so nastopili otroci-pionirji z pevskimi točkami, deklamacijami, recitacijami itd. Mladinski pevski zbor gimnazije pa je ob spremljavi harmonikaškega zobra SKUD Otona Župančiča zapel dve pesmi. Kot zaključek pa je harmonikarski zbor SKUD-a zaigral še kočnico.

S tem je bil zaključen spored otvoritve. Vendar pa bi vedel povedati še to, da so bili v gradbenem odboru zelo agilni, kar jim je sedaj v zadoščenje, ko je vsaj prvi del njihove zamisli izročen svojemu namenu. Omeniti moramo, da je bil v gradbenem odboru kot vodja zamsel tov. upravitelj šole Hribenik. Tov. Mlinar Leander je bil povsed, kjer je bilo potreba kaj „zdreti“, posebno pri oblastnih in nabavki materiala. Tov. Zaje Pavel je bil organizator vseh del v kraju samem, preskrbel je vslej kar je bilo treba. Tudi ostali člani kot Kavčič Pavel in Govekar Julij so doprinesli svoje.

Omeniti moramo še, da je bilo napravljenih samo prostovoljnih „fizičnih“ ur dela pri gradnji šole 16.565. Od tega pa samo v letu 1949 — 11.577 ur. Mnogo pa je žrtvoval tudi sindikat TŠC s prispevkami, to je z zaslужkom prostovoljnega dela v tovarni.

Vsem, ki so pripomogli k izgraditvi pa največje priznanje in zahvala.

starih podprtih, ki so dale prostor novim parkom in stanovanjskim blokom..."

Bralci, zdaj sem spet drugje! Časnikar sem in zato sem imel za svojo dolžnost, da obiščem tudi svoje tovariše, ki delajo pri „Novi Makedoniji“.

Z znamenito osvobodilno borbo, v kateri je makedonski partizan nosil svojemu narodu v najtežjih dneh tudi luč prosvete, je skupno z jugoslovanskimi narodi makedonsko ljudstvo prvič v zgodovini zavilevo svobodno življenje. Zgodovina polna bojev za narodni obstanek, stoletni jaren kulturno zaostalega cvalca, težnja reakcionarnih sil po osvajanju makedonskega narodnognega telesa — vse to je pustilo v dedičini težko kulturno zaostlost.

Zdaj ko sem prvič prišel v Makedoniji v stik s tukajnjimi ljudmi, me je posetno navdušila smelost, s katero premagujejo zaostalost, neprosvetljenost in se lotujejo dela. Silno zaupajo v svoje moči, ob katerih rasteš sam in se učiš. V kratkih petih letih svobodnega ustvarjanja so dosegli uspehi, ki bodo vzeli nevero v našo bodočnost slehernemu omahljivcu. Samo dejstvo, da poprej v Skoplju ni izhajalo niti en dnevnik v makedonskem jeziku, da ima pa danes „Nova Makedonija“, organ Ljudske fronte Makedonije, okrog 50.000 dnevne naklade zgovorno govori o silnem napredku bratske republike Makedonije.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Zapiski z gostovanja naših SKUD-ov
Nadaljevanje (11)

Cas hiti. Gledam na stensko uro. Zdi se mi, da kazalec kar preskakuje minute, ure... Toda mala Makedonka bi kar na prej kramljala z menoj. Vedno znova se spomni na kakšno pomembno pedjetje ter mi pripoveduje o njegovi važnosti.

„Saj res! Skoraj bi pozabila“, veselo de, „leta 1948 smo dogradili v Skoplju prvo hidrocentralo. Bila je velika borba. Prostovoljne delovne brigade so delale noč in dan. Premagane so bile vse težave in ovire, ki vedno nastajajo pri velikih delih. Posebno ostrino pa so dobole te tedaj, ko je stopil Kominform na pot izdajstva naših delovnih množic. Kaj vse smo že pred tem imeli naročenega in plačanega v vzhodnih „socialističnih“ državah, pa material ni več dospel do nas. Z lastnimi silami smo

povem nekaj o delovnem poletu Skopljancev.

— Letos do konca julija so opravile prostovoljne frontne delovne brigade okrog 3 milijone delovnih ur na raznih gradiliščih in deloviščih. Največ je storjenega na kemični dejavnosti: izgradnji in poskrbilu cest, parkov, trgov, čiščenju kanalizacije in razširjenju mestnega vodovoda. Frontovci pa so tudi mnogo pomagali pri poljskih delih: na veliki mestni ekonomiji ter v KDZ, ki jih je na področju mesta kar esem in so silno važne za pravilno dodatno poskrbo mesta. Vse so zelo napredne, pravi socialistični obrati. To se tudi vidi na živilskih trgih, kjer se dobri v zadostni količini vsega, kar gospodinja nujno potrebuje: sveže zelenjave, sadja, krompirja, čebule itd. in to vse po zelo zmernih cenah.

Nekdo mi hiti pojasnjeval, da je pri čiščenju kanalizacije bilo izvršeno veliko in naporno delo. To pa zategadelj, ker leži večji del mesta Skoplja nižje od reke Vardarja in so morali napeljati novo kanalizacijo 8 km daleč iz mesta. Vardar, ki teče skozi mesto, je reguliran z visoko obalo, ki varuje mesto poplav, ki so bile prej zelo nevarne — posebno v pozni jeseni, ko so po dežju vode naraste.

„Videli ste naš fizkulturni stadien“, vpadla zopet drugi, „tudi to je del naših frontovcev, številni kulturni domovi in otroške restavracije po mestnih četrtih, letni kino, kakor tudi čiščenje številnih

Na meji naše Koroške se razvija vzgledna frontna organizacija

O frontovcih z Jezerskega smo že veliko pisali. Njihovo delo, načini izvajanja analog in uspehi, ki jih pri tem dosegajo, nas silijo, da pišemo vedno znova. Za požrtvovalnost pri njihovem delu so že v prvem mesecu tekmovanja za počastitev 10-letnice Osvobodilne fronte prejeli kar tri prehodna priznanja. Pa poglejmo kako so delali v novembру!

Nedavno so jezerski frontovci na množičnem sestanku sprejemali plan oddaj za leto 1951. Zelo dobra udeležba in tudi živahen razgovor na sestanku bi marsikaterega presenetil, saj so še vedno primeri, da na sestankih govore le aktivisti, všečani pa samo prikimavajo. Na Jezerskem pa tega ni.

„Pri nas smo za sklicevanje sestankov in zborov volivcev uporabili nov način agitacije za udeležbo“, pravi tovariš Milan Skuber, sekretar osnovne frontne organizacije. „Opustili smo sklicevanje z listi, katere smo nadomestili z osebno agitacijo, ki jo opravljajo aktivisti. Vsak je zadolžen za določen teritorij, kjer razvije ustno propagando za udeležbo in seznaní svoj okoliš tudi z vsebinou, ki se bo razpravljala na sestanku. Volivci se za sestanek lahko potem temeljito pripravijo.“

Cez dober teden se ponovno sestane vaški frontni sekretariat. Na tem sestanku se pomenijo, kako so opravili svojo nalogu pri ljudeh. Ko vidijo, da so ljudje že obveščeni o stvari, določijo kdaj bo množični sestanek. V novembru so imeli dva sestanka frontnega aktiva, na enem je bila 73%-na, na drugem pa 68%-na udeležba. Fronta je organizirala dva množična sestanka, skupno s krajevnim ljudskim odborom pa še en zbor volivcev. Dobro in pravilno agitacijo potrjuje številna udeležba: na prvem sestanku 70%, na drugem 38%, na zboru volivcev pa 84%. Vršil pa se je tudi roditeljski sestanek v Šoli s 95% udeležbo. Ljudje pridejo na sestanke pripravljeni, s kupico predlogov in ugovorov. Jezerjani pravijo, da so sovražniki dolgih sestankov. Toda, ko se spuste v pogovor vaški gospodarji se le ta zavleče. To opravičijo z zelo preprostim odgovorom: „Če smo že tukaj, se pomenimo do kraja.“

Sedaj so začeli tudi že s frontnim in strokovnim študijem. Zainteresirali bodo ljudi in prav gotovo ne bo ostalo pri dosedanjih 66% udeležbi.

Pozitiven uspeh novega načina dela aktivistov se je pokazal na vseh sestankih, posebno pa pri samih frontnih volitvah,

„OBUTEV“ v Kranju je izpolnila plan

Na predvolivnem zborovanju sva se srečala. Srednje visok, plečat in ponosen mož je tovariš Kavarik, ravnatelj „Obutve“ v Kranju, ki je zelo važna v naši produkciji čevljev za široko potrošnjo. Smehlja se mu obraz od radosti, ko mi zaupa: „Jutri pride k nam. Imamo nekaj zate!“ „Gotovo izpolnitev plana?“ poizvedujem. „Pridi, pa se bomo pogovorili“, je dejal, ko sva se razšla.

In tako je bilo. Največje čevljarsko podjetje v Sloveniji „Obutev“ v Kranju je 5. decembra izpolnilo letni plan po kolikini, dva dni pozneje pa tudi finančni plan. To je velik uspeh, če upoštevamo, da je bil letošnji plan enak lanskemu in da je delalo leto nad 400 delavcev manj.

V tovarni „Runo“ so izpolnili letni plan

(Nadaljevanje z druge strani) kel — sami udarniki. Lužene kože so se kopičile, da so drugi obrati komaj zmagovali. Borba je bila neizprosna za vsak cm novega usnja. 130% presežena norma enega samega dne celotne producije je pričala več, kot pa samo blago. Tu je mora vsak prijem biti 99% sicer na tekmovanji tabeli spet točka manj. Čas ni igral nobene vloge, spremnost je bila tista, ki jim je prinesla v tem tekmovanju častno III mesto in diplomo med desetimi usnjarskimi podjetji v Sloveniji. Še več! To jim je pripomoglo, da so 29 dni pred rokom izpolnili svoj letni plan.

Taki so usnjarji v Tržiču. Delovni in borbeni, vztrajni in nesebični. Pri njih se izrazito izraža ljubezen do dela, volja do novih zmag; skratka, postati hočejo najboljši med najboljšimi.

Da je tako pa potrjuje dejstvo, da so člani tega kolektiva tudi na nedeljskih volitvah v okrajne ljudske odbore dokazali veliko politično zavest, saj so vsi med prvimi opravili volivno dolžnost.

ko je morala volivna komisija na zahtevo volivcev, volišče odpreti že ob pol štirih zjutraj. Do sedme ure je volilo 55.6%, ob 11.35 uri pa so volitve zaključili s 100% udeležbo. Abstinence ni bilo, na volišče so prihajali frontovci, ki so bili zaradi telesnih hib in starosti že preje opravičeni. Pri ustni propagandi in pojasnjevanju je sodelovalo 75 aktivistov, zato tudi uspeh ni izostal.

Za čimvečje aktiviziranje frontovcev in mladine je Smučarski klub v okviru KUD-a priredil zelo uspelo smučarsko akademijo, katere program je bil kulturno in tehnično na višini ter je imel veliko udeležbo. Za praznik 29. novembra je bila otvoritev frontnega kotička, kjer ima domači KUD bogato knjižnico. Program za proslavo je bil skrbno pripravljen ter vsebinsko in tehnično prav dobro izveden. Pri tem so sodelovale vse množične organizacije, kakor tudi pionirji.

V novembru je 104 frontovec naredilo 1.151 prostovoljnih delovnih ur, s čimer so svojo 6-mesečno obvezno v tekmovanju v prostovoljnih delih prekoračili za 128%. Največji del prostovoljnih ur odpade na gradnjo zadružnega doma in na ostalo komunalno dejavnost vasi.

Poseben poudarek pa so Jezerjani dali pridobivanju novega članstva v OF, tako, da pri njih skoraj že ni volivca, ki ni član Fronte. 419 članov je piačalo v novembru 1.720 dinarjev mesečne članarine, torej znaša povprečje din 4.15. Prispevek socialnega fonda so dvignili od din 2.280.— na 3.280.—; podpornikov pa je 228, pri čemer odpada na posameznika din 14.35. Članarina, kot socialni fond se odvajata redno mesečno. Vsa skrb je posvečena točnemu posiljanju poročil in dopisov. Viden rezultat pa se je pokazal tudi v tesni povezavi s tamkajšnjo edinico JA, posebno na sestankih in pri prostovoljnem delu.

Za vse delo v okviru tekmovanja, so za boljši pregled uvedli krajevno kartoteko, frontnima odboroma Gorič in Sv. Ane pa bodo pošiljali po en izvod mesečnih poročil, ki bodo omogočala boljšo evidenco in točnejši pregled uspehov v medsebojnem tekmovanju.

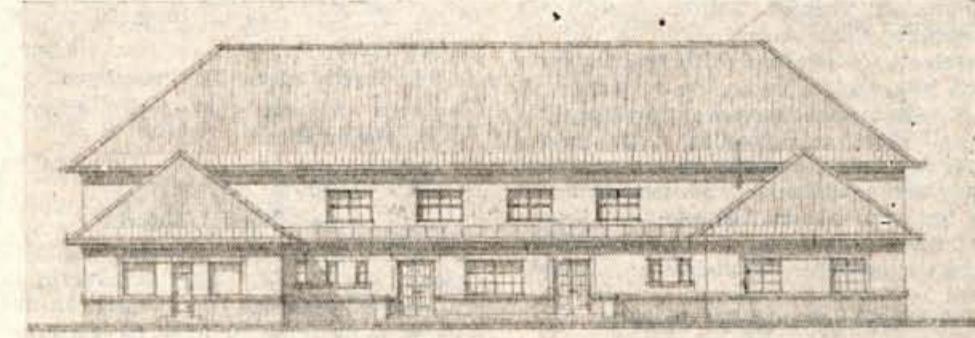
V bodoče bomo delali se vztrajnejše, kot smo doslej“, mi zatrjuje agilni sekretar jezerskih frontovcev, „kajti čeprav vemo, da bo boj za prva mesta v bodočih mesecih ostrejši kot je bil doslej, bi le radi vsaj eno izmed teh treh priznanj, ki smo jih prejeli do sedaj, obdržali trajno.“

Zadružni dom na Visokem raste v lepo stavbo

Pot me je vodila skezi vas Visoko, ki leži nedaleč od Kranja. Ko sem bil že na koncu vasi, pritegne mojo pozornost zadružni dom, katerega so ravno takrat pokrivali. Bilo je ravno na dan volitev v osnovne frontne organizacije. Obstal sem sredi ceste ter jih opazoval. Tekmovali so. Lepo je bilo gledati vesele obrale in mlade, zdrave roke, ki so podajale opeko za opeko na streho. Čimbolj sem jih opazoval ter premisljeval, tem bolj so me pričele zanimati vse podrobnosti, ki so v zvezi z gradnjo zadružnega doma. Stopil sem do človeka, ki je po mojem mnenju vodil delo. Prijazno me je pozdravil, še bolj prijazno pa mi je odgovarjal na vsa moja vprašanja, ki sem mu jih zastavil. Najprej me je zanimalo, kdaj so sploh pričeli z delom. Odgovoril mi je, da je bila prva lopata zasajena na tem gradilišču dne 8. februarja 1. 1948. Da pa je do tega prišlo, je bilo treba množičnih sestankov, treba

sedaj vasi Hotemaže, Olševec, Luže, Mišljane rade priskočijo na pomoč, pa naj si bo to v delovni sili ali pa z vozovi in vprežno živino.

To je bil še začetek; zabetonirani so bili temelji in plošča, pripravljeno je bilo apno, gramoz, opeka. Treba je bilo začeti z zidanjem. Prišli so zidarji. Tudi ti so se vrgli z vso vnemo na delo. Takrat je vodil gradnjo tov. Krišelj Miha. Pri zidanju sta pomagala tov. Bakovnik in 70 letni starček Podpeskar Primož, ki je s svojo pridnostjo in vztrajnostjo lahko vzglej marsikateremu aktivistu. Misliš smo, da bo do jeseni 1949. že pod streho, toda zaradi nastalih ovir ga ni bilo mogoče dvigniti, kljub vsem naporom. Pozimi 1949. je delo zamrlo. Prekinil ga je mraz. Spomladi pa smo mislili, da bo šlo delo z isto hitrostjo, kot se je končalo. Toda motili smo se. Mladina je spala zimsko spanje, udarni-

je bilo ljudem prikazati pomen in koristnost zadružnega doma. Sprva je šlo to težko. Nekateri ljudje so zmajevali z glavami, češ, kaj bo iz tega — nič, le nekaj sestankov več. Aktivisti so se s trdno voljio, da zadružni dom mora stati v krajevnem ljudskem odboru Visoko kljub nato sprovojanju nekaterih ljudi, vrgli na delo. Tov. Krišelj Mihael je izdelal surov načrt, tov. Sekne Miha je organiziral aktiviste in tako se je pričelo s prvim delom za zadružni dom. Eden izmed prvih tovarišev, ki so se vrgli na delo, je bil tudi tov. Pelko Franc. Pričeli so z gradnjo apnence in pripravljanjem drva za kuhanje apna. Pri delu so se odlikovali tudi tovariši mladinci Jeler Stanko, Sekne Pavla, Konc Anton. Kmalu so se odzvali številni aktivisti, AFZ in LMS. Pričelo se je delati z velikim poletom. Temelje so kopali včasih tudi do dveh zjutraj. Tedaj pa so tudi kmetje, ki so v začetku imeli tako malo zaupanja v zadružni dom, vpregli svoje konje ter pričeli voziti gramoz, opeko, mladina pa je pripravljala kamenje. Pričelo se je betoniranje. Kletno ploščo so betonirali celo noč. Vzporedno z gradnjo pri zadružnem domu so delali tudi pri apnencih; sekali so drva, pripravljali kamenje, žene so delale butare itd. Pripomnjam pa, mi je dejal in pri tem naredil važen obraz, da so vsi izkopani temelji, navožen gramoz, posekana drva, kuhan apno, navožena opeka itd. izključno samo udarniško delo. Koliko ur je bilo žrtvovanih pa si lahko sam predstavlja. V vasi smo pobirali tudi prostovoljne prispevke. Odzvalo se jih je veliko število. KUD v naši vasi je posodil 24.000 dinarjev gradbenemu odboru, da je bil lažji začetek; tudi AFZ je prispevala. Tudi so-

ško delo je zamrlo, zidarska dela so šla po polževu naprej, kljub temu da je bil material na razpolago. Kaj je bilo temu vzrok, ne vem točno, najbrž le slabo organizacijsko delo, ki je bilo posledica nerazumevanja. Tudi predsednika mladine smo izgubili. Sel je k vojakom. Nekateri najboljši aktivisti pa so odšli iz vasi. Najbolj pa se je poznalo na udarniškem delu, ko nas je zapustila tovarišica Sekne Pavla. Vložila je največ dela v vsa pripravljala dela.

Kljub temu, da odslej delo ni tako hitro napredovalo, imamo danes že del zadružnega doma pod streho in upamo, da bo tudi drugi del, če ne bodo nastopile kakne neprivedene zapreke.

Mož se je tako vživel v pripovedovanje, da niti do besede nisem mogel. Končno sem ga le vprašal, če pionirji kaj sodelujejo pri gradnji. Brž mi odgovori, da pride večkrat ter pomagajo pri lažjih delih, kakor pri donašanju opeke, kamenja, ravanju opeke itd. Pristavil pa je, da mladina danes ni več tako delavna, kot takrat, ko se je zadružni dom pričel graditi.

Z besedami: „Kljub temu, da je pred nami še ogromno dela in da se bomo moralni boriti z raznimi zaprekami, bomo zgradili lep zadružni dom, ki bo kulturno zarišče v krajevnem ljudskem odboru Visoko“, je zaključil najin pogovor. Lepo sem se mu zahvalil za besede in pojasnila ter zadovoljen odšel.

Prav tedaj pa so končevali s tekmovanjem na strehi. Ena stran je tekmovala z drugo. Zmagala je Korelnova in Slavkovna stran. Razlegel se je vesel, zdrav smeh po polju, bleščecem se v popoldanski soncu.

K. M.

Mestna industrijska in obrtna podjetja v Kranju so uspešno presegla letošnjo plansko naloge

Z osamosvojitvijo mesta Kranja in prenosom pristojnosti OLO na mestni ljudski odbor, se je obseg mestne gospodarske dejavnosti, posebno na področju industrije v mestu Kranju močno povečal. Tako je letos v začetku polletja prišlo pod poverjeništvo za lokalno industrijo in obrt v Kranju 5 industrijskih obratov in sicer: Industrija bombažnih izdelkov, Pletenina, tovarna mila, Zimoreja in Opekarna.

Kljub dejству, da letos v pogledu surovin in delovne sile ni bilo najboljših pogojev, so uprave in kolektivi mestnih industrijskih in obrtnih podjetij dosegli prav lepe uspehe. Zasluga za to gre v prvi vrsti stalnemu načinu tekmovanja, ki so bila med sorodnimi strokami čez celo polletje in so v tej tekmi za večjo delovno storilnost vsi delovni kolektivi zastavili vse svoje sile za povečanje proizvodnje in dosega planov. Tako so predčasno, to je začetkom decembra, izpolnili letni proizvodni plan naslednja mestna industrijska

segli bi še večji odstotek, če bi imeli na razpolago več materiala in delovne sile.

in obrtna podjetja: tovarna mila 173%, Pletenina 105%, Ključavnica 163%, Elektrotehnično podjetje 127%, Klavnica 192%, Pecivo 105% in Krojaško-šiviljsko podjetje 119%.

Upravo obratov so prevzeli v novembetu delavski svet in upravni odbori. Kolektivi so z veseljem pozdravili Zakon o delavskih svetih in upravnih odborih, s katerim so podjetja prišla v roke delovnih ljudi. Sedaj se člani delavskih svetov in upravnih odborov marljivo udeležujejo sej in se na njih podrobno seznanjajo z vsemi gospodarskimi vprašanji. Delavski svet in upravni odbor Industrije bombažnih izdelkov imata poleg sej tudi študij, na katerem so preštudirali Zakon o delavskih svetih, sedaj pa pretresajo vse ostale gospodarske probleme. Tudi ostala podjetja organizirajo take študije. Delavski svet in upravni odbor Pletenine sta aktivno sodelovala pri sestavi proizvodnega plana za leto 1951. Na ta način se naši delovni ljudje usposabljavajo vse bolj v upravljanju njihovih obratov, katere jim je zaupala ljudska oblast.

Do Dneva republike so izpolnili letni plan komunalna podjetja MLO v Kranju in to: Remont 111%, Vodovod 105% (uslužbe pa 178%), Pogrebni zavod 140%, Kino „Svoboda“ in „Storžič“ 105%. Predčasna izpolnitev plana je zasluga marljivih delovnih kolektivov in njih delavskih svetov, ki so tesno sodelovala z upravami podjetij in sindikalnimi podružnicami. Do-

Sem in tja PO ŠIRNEM SVETU

Med Grčijo in Jugoslavijo je prišlo do obnovitev diplomatskih odnosov. FLRJ bo zastopal v Atenah Radoš Jovanovič, Grčijo pa v Beogradu Spyro Kapitaniden.

Etna v Italiji je začela zopet bruhati pepel, kamenje in lavo, katera je doslej uničila že precej vinogradov v vznosu vulkana.

Tedenski pregled operacij na Koreji ve povedati, da so severnokorejske sile in kitajski prostovoljci zavzeli nazaj skoraj vso Severno Korejo in prišli na mejo, ki jo dela 38. spored Amer. sile in enote OZN so pri tem naglem umiku pretrpele velike izgube v ljudstvu in materialu. Ne ve se še, ali bodo severnokorejske čete in divizije Kitajcev obstale na 38 sporedniku, toda verjetnost obstoji, kajti apel 13 držav članic OZN, ki ga je prejela vlada LR Kitajske se po tej proučuje in so dozdaj nihovе sile le v močni koncentraciji vseh sil vzdolž vse meje.

Sestanek Truman - Attlee. Predsednik britanske vlade Attlee se je v dni se sestal s predsednikom ZDA Trumonom v Beli hiši v New Yorku, da se pogovorita o nastalem položaju v svetu, posebno kar se tiče Koreje. Državnika se strinjata v tem, da glede ohranitve miru v svetu ne sme biti popuščanja pred napadom niti na Dalnjem vzhodu, niti kje drugje, vendar sta oba izjavila, da sta pripravljena poiskati možnost za prenehanje sovražnosti v Koreji z razgovori.

LR Kitajska je obtožila Francijo, da so francoska letala kršila ozemeljsko nedotakljivost Kitajske na vietnamski meji.

Na Dunaju so na 150 letnico rojstva dr. France Prešerja odkrili spominsko ploščo na poslopju bivšega instituta, v katerem je bil Prešeren vzgojitelj.

SPREJEM PRI predsedniku vlade LRS tov. Mihi Marinku na Dan republike

Predsedstvo vlade LRS je priredilo 29. novembra svečan sprejem predstavnikom iz naših najboljših republiških tovarn in podjetij, na katerega sta bila iz Kranja povabljeni predsednik upravnega odbora tovarne „Sava“ tov. Srebrnjak in predsednik delavskega sveta tovarne „Inteks“ tov. Draksler.

Predsednik vlade LRS tov. Miha Marinčko je vsem podal roko in čestital k našemu največjemu prazniku, nakar so bili vsi predstavniki naših najboljših podjetij Slovenije pogoščeni z malo zakusko, na kateri so se medsebojno pogovorili o izkušnjah in težavah pri izpolnitvi letnih planov.

ŠAH

Pionirji — šahisti! Dede Mraz bo igral s pionirji šahisti simulantko v nedeljo 31. decembra ob pol deveti uri zjutraj v dvorani dijaškega doma, tekstilnega tehnikuma na Zlatem polju (novi bloki) v Kranju. Za prve tri pionirje, ki bodo premagali dedka Mraza so pripravljena darila.

Pismene prijave: ime in priimek, starost, razred, šola in pionirski odred, sprejema državna založba v Prešernovi ulici do 26. decembra. Prijavijo se lahko tudi pionirji iz okraja-okolice.

Sahovsko društvo bo na podlagi prijav določilo 50 pionirjev, ki bodo lahko igrali simulantko. Ti pionirji bodo prejeli preko šole pismeno vabilo in naj po možnosti prinesejo s seboj šah.

Obveščamo vse izvoljene deležate za konferenco Ljudske prosvete, da bo konferenca v ponedeljek 18. decembra ob 15. uri v Prešernovem gledališču. Udeležba obvezna. **Ljudska prosveta mesta Kranja.**

Planinsko društvo Skofja Loka vabi vse svoje člane in prijatelje na redni letni občni zbor, ki bo v četrtek dne 14. decembra v dvorani telovadnega doma v Skofji Loki ob 18.30 uri. Po končanem zboru bomo predvajali smučarski in planinski film.

Mestni odbor Zveze borcev in garnizon JA v Kranju prireja na čast dneva JA v četrtek 21. decembra ob 20. uri v sindikalnem domu slavnostno Akademijo.

Sodeluje: godba SKUD-a „France Prešeren“ pionirski harmonikarski zbor, recitatorji. O pomenu Dneva JA pa bo govoril tov. podpolkovnik Radovanović Stevo. — Vabljeni.

Mestni magazin Skofja Loka prodaja v svojih poslovalnicah Bergmanove cevi svetle in črne, 11, 13, in 16 mm v prosti prodaji in v vsaki količini.

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik: Telatko Marjan — Naslov uredništva in uprave: Kranj, Ljubljanska cesta 1/II — Tel. št. 475 — Izhaja vsak četrtek.

Letna naročnina znaša 104 dinarjev — Stav. ček. položnice

TEDENSKA KRONIKA

PLANIRANJE NAROČNINE ZA LETO 1951

S prvim januarjem 1951 bo znašala naročnina za „Gorenjski glas“:

POLLETNA — 65 DIN

CELOLETNA — 130 DIN

V sled strogomejne naklade lista bomo sprejeli v prihodnjem letu le določeno število naročnikov, ki bodo v naprej nakazali vsaj polletno naročnino. Za vse druge bo posamezna številka stala dinarjev 3.—

Vsem dosedanjim našim naročnikom prilagamo v tej številki naše poštne položnice, katere se lahko takoj poslužijo in si v nadalje osigurajo dostavo našega časopisa. Bok za sprejemanje novih naročnikov **ZA LETO 1951 JE OD 15. DECEMBRA 1950 DO 15. JANUARJA 1951.** Pohite torej z naročili.

UPRAVA „GORENJSKEGA GLASA“

OBJAVE

Ljudska republika Slovenija

Okraini LO Kranj-okolica

Tajništvo

Posl. štev.: 316/3

Predmet: Sklicanje zasedanja OLO.

Kranj, dne 11. dec. 1950.

VABILO

Na podlagi čl. 73 Zakona o volitvah ljudskih odborov vabimo vse novoizvoljene odbornike Okrajnega ljudskega odbora Kranj okolica na I. zasedanje, ki bo dne 18. decembra 1950. ob 9. uri v zadružnem domu na Kokrici s sledenim dnevnim redom:

I. Uvodni del:

1. Otvoritev zasedanja,
2. Izvolitev delovnega predsedstva, zapisnikarjev in overovrateljev zapisnika,
3. Izvolitev verifikacijskega odbora,
4. Poročilo verifikacijskega odbora,
5. Potrditev ali razveljavljanje mandatov novoizvoljenih odbornikov,
6. Zaprisega novoizvoljenih odbornikov,
7. Izvolitev kandidacijske komisije, mandatne komisije in komisije za formuliranje sklepov.

II. Delovni del:

8. Poročilo o delu izvršnega odbora za časa mandatne dobe,
9. Diskusija,
10. Volitev izvršnega odbora, svetov in komisij,
11. Potrditev izvoljenih sodnikov in sodnikov porotnikov,
12. Zaključki in sklepi.

Na zasedanje vabimo tudi zastopnike krajevnih ljudskih odborov ter množičnih organizacij.

Smrt fašizmu — svobodo narodu! v. d. tajnika IO OLO: Predsednik IO OLO: (Miklavčič Ivo) (Babič Andrej)

Ključavnica Kranj vladno obvešča vse stranke, da z ozirom na preselitev podjetja in izvršitev inventure ne sprejema od 11. decembra do 31 decembra nobenih naročil.

Predilnica volne v Naklem obvešča vse stranke, da se volna ne bo sprejemala v predenje do 1. februarja 1951. Izdajala se bo izjemoma samo onim strankam, ki so jo prinesle v izdelavo do 30. septembra 1950 in to vsako sredo in petek.

Obvestilo

Poverjeništvo za lokalno gospodarstvo MLO Kranj (prej poverjeništvo za komunalne zadeve) javlja vsem interesentom, ki imajo namen v letu 1950 začeti z gradnjo individualnih hiš ali drugih objektov,

da to obvezno javijo Upravi za gradnje pri Poverjeništvu za lokalno gospodarstvo do 1. februarja 1951. Ta prijava je potrebna zato, da bi projektant, ki izdeluje detajlni regulacijski načrt mesta Kranja, mogel upoštevati lokacije novih objektov. Prijava naj bo priložena situaciji v merilu 1 : 2880 z vrstanim objektom. Poleg tega opozarjam vse lastnike objektov t.j. stanovaljskih hiš, industrijskih objektov itd.

da morajo glasom odredbe, ki je bila objavljena v Uradnem listu FLRJ štev. 27. I. 1950. obvezno označiti letnico dovršitve na gradnjah za kapitalno graditev in na gradnjah za družbeni standard. Ravnotako morajo vsi lastniki parcel javiti katastrski upravi izprememb, ki so nastale po 10. V. 1950 (nove hiše, objekti kapitalne izgradnje), da bi jih katastrska uprava vnesla v mape.

Tem potom pozivamo vse lastnike novih hiš, da zaprosijo za uporabno dovoljenje, kar morajo storiti po predpisih; v nasprotnem primeru bodo kaznovani.

Drobne in važne vesti OD VSEPOVOSOD

V Zenici so zgradili velikansko kovačnico, ki bo največja v državi. Pred kratkim so montirali zadnjo, t.j. četrto dverino.

Na Hrvatskem so doslej pogozdili nad 70.000 ha zemlje. Izboljšali pa so k temu še 100.000 ha gozdne površine.

Letni plan predelave naftne je izpoljen. Letos je že izpoljen letni plan predelave naftne v naših rafinerijah, ki je bil to leto za 37% večji od lanskega. S povečanjem proizvodnje je odpadla potreba uvoza, nasploh, nekatere derivativne naftne smo začeli še izvajati na inozemska tržišča.

Sarajevska kulinica je pred kratkim izpolnila svojo petletno nalogu. V tem koletiku, ki je kot prva kulinica v državi izpolnil petletko, dela 2485 udarnikov.

Na državnih posetivih Slovenije je bilo zgrajeno letos novih poslopov v vrednosti nad 105 milijonov din.

V Jugoslavijo že prihaja moka na osnovi sporazuma z ZDA. Ta moka prihaja iz obstoječih zalog v Zahodni Nemčiji in smo doslej prejeli 1785 ton, a skupno jo dobimo 30.000 ton v vrednosti 4 milijonov dollarjev.

V Zelezarni Jesenice je doslej prevedenih že nad 2000 delavcev ter so o tem že dobili odločbe.

ALI SO TUDI MED NAMI BORCI ZA PAKETE?

Ze dvakrat smo čitali v „Slovenskem po-ročevalcu“, kako nekateri brezvestni ljudje izkoriscajo svoje sorodnike, znance in celo tujece v Ameriki z jadikovanjem o strašnem živjenju v Jugoslaviji, kjer ljudska oblast pobere kmetu z 10 ha zemlje polnoma vse, da nima družina ničesar in ji grozi strašna lakota itd. Ti ubogi ljudje, ki nimajo niti trohee državljanške zavesti, niti cloveškega čuta do tovariša, ki se bori v Ameriki za svoj obstoj, ki izkoriscajo domoljubnost naših izseljencev, ki hočejo s svojimi žrtvami pomagati svoji domovini v težkih časih, ne prosijo moke ali masti, ampak čokolado, zvečilni gumi, nylon nogavice, krgnene plašče, foto-aparate; skratka, same luksuzne predmete, katerih zahteve pričajo, da smo v Jugoslaviji na visoki kulturni stopnji z velikimi zahtevami in da se nam ne godi tako slabo, da bi bili zadovoljni v teh „strašnih časih“ z navadnimi nogavicami, s ponoseno obleko in drugimi običajnimi stvarmi, katere verjetno nosi velik del naših izseljencev.

Razmišljajmo o teh stvareh tudi pri nas, kajti paketov prihaja precej, pa tudi način, s katerim vse izseljence s seboj dobiš po 2000.— do 3000.— din par.

Mogoče pa je tudi v Kranju kakšna dama iz Ljubljane, ki je dala v oglas nekega ameriškega časopisa, da išče moškega, ki bi vsak mesec posadal dva para nylon nogavice ter se je zato pripravljena zanjiti vanj. Ali ne kažejo taki primeri skrajno pokvarjenost, ki se vsakemu poštenemu državljanu gnušijo.

Pozdravljamo predlog tovariša Seliškarja, naj se v bodočem objavljuje taki nesramenči poimenko. Ljudski inšpektorji in organi oblasti pa priporočamo, naj zasledujejo črnoboržjanstvo z ameriškimi paketi, krivice pa dajo sodišču in sodbo javno objavijo.

Mali oglasi

Ljudska knjižnica v Kranju na Titovem trgu, odprta dnevno od 10. do 12. in od 14. do 18. ure. V soboto popoldan in nedeljo zaprta.

Razveljavljjam izgubljeno knjižico učencev v gospodarstvu na ime Sajovic Frančka, Luže.

Gregorič Janez, železničar, stanuječ Gorenja Sava 13 obžalujem in preklicujem vse storjeno Sumi Francu iz Gorenje Save ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe.

Prodam nov električni štedilnik s štirimi pečicami, na tri faze. Naslov v upravi lista.

Razveljavljjam izgubljeno kolesarsko knjižico, številka spoznavne tablice 15980 na ime Kozelj Alojz, Milje.

Kupim enostanovanjsko hišico. Naslov v upravi lista.

Izgubil se je psiček bel — svetlorjav, imenem „Sek“. Najditelj naj javi na Rinaldo, Orehek 15 — Kranj.

Prešernovo gledališče v Kranju kupuje ženske krite. Ponudbe na upravo Prešernovega gledališča — Kranj.

ZA NOVOLETNO ŠTEVILKO „GORENJSKEGA GLASA“, ki izide 29. decembra v povečanem obsegu sprejemamo do 23. decembra t.i. vse vrste čestitk in reklam ter voščil k Novem letu.

Iz uprave "Gorenjskega glasa"
Kranj

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik: Telatko Marjan — Naslov uredništva in uprave: Kranj, Ljubljanska cesta 1/II — Tel. št. 475 — Izhaja vsak četrtek.

Letna naročnina znaša 104 dinarjev — Stav. ček. položnice